

ת"פ 52612/03/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד עוויסאת

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 52612-03-20 מדינת ישראל נ' עוויסאת

בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוחמד עוויסאת

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד אריאלה נבון

ב"כ הנאשם: עו"ד גיא שמר

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן הכולל חמישה אישומים, בארבע עבירות סיוע לקבלת דבר במרמה, עבירה אחת של קבלת דבר במרמה, עבירה אחת של שימוש במסמך מזויף ועבירה אחת של נהיגה ללא רישיון נהיגה, במסגרת פרשיה שבה סייע הנאשם לאחמד עמירה (להלן: "**אחמד**") ולאחרים לקבל במרמה כלי רכב מאנשים שהציעו את רכבם למכירה, תוך הצגת מצגי שווא בדבר ביצוע העברות בנקאיות למוכרים. באחד המקרים קשר הנאשם יחד עם האחרים והיה שותף בעצמו למרמה. בנוסף סייע הנאשם לדודו, אליאס עבדו (להלן: "**אליאס**") בשני מקרים נוספים להציג מצג שווא ולקבל במרמה שני כלי רכב.

סמוך ליום 20.11.19 גמלה בליבו של אליאס החלטה לקבל במרמה רכב מסוג סיאט איביזה מבעליו אשר פרסם את הרכב למכירה. לבקשת אליאס הנאשם התקשר למוכר, התעניין ברכישת הרכב, סיכם עמו על מחיר וקבע עמו להיפגש למחרת היום. למחרת נפגש הנאשם עם המוכר, כדי לסייע לאליאס. כחלק ממצג השוא שנועד להלחץ את המוכר למכור, שוחחו הנאשם ואליאס בטלפון ואליאס אמר לנאשם, ולאוזניו של המוכר, שישגור את העסקה אחרת לא ירכוש עבורו את הרכב וכן אמר אליאס למוכר ולנאשם שסיימו את העסקה וכי הכסף המזומן מוכן בביתו. לנוכח הלחץ שהופעל, מצג השוא בדבר התשלום הצפוי והעובדה שסניף הדואר עמד להיסגר, הסכים המוכר להעביר את הבעלות ברכב לנאשם עוד טרם קבלת הכסף.

לאחר העברת הבעלות נסעו הנאשם והמוכר לביתו של אליאס והאחרון הזמין את המוכר לשתות קפה. בזמן שהסבו, וכחלק ממצג השוא המתמשך, נשמעה צפירה מהרחוב, אליאס אמר למוכר כי הרכב מפריע לתנועה וביקש ממנו לתת

את המפתחות לנאשם. מתוך מטרה לסייע לאליאס בתכניתו, נטל הנאשם את מפתחות הרכב, הניע אותו, נסע עמו מן המקום ולא שב.

אליאס מסר למוכר המחאה ללא כיסוי על סך 43,000 ₪, שהופקדה למחרת היום וסורבה. ביום 25.11.19, לבקשת אליאס, מכר הנאשם את הרכב למגרש מכוניות.

בשל מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירת סיוע לקבלת דבר במרמה שיוחסה לו באישום הראשון.

סמוך ליום 25.12.19 גמלה בליבו של אליאס החלטה לקבל במרמה רכב מסוג סיאט איביזה שהוצע למכירה על ידי בעליו, והוא ביקש מהנאשם לסייע לו בכך. במטרה לסייע לאליאס התקשר הנאשם לאחיו של המוכר וקבע עמו פגישה. במהלך הפגישה, וכחלק ממעשה המרמה, קיבל הנאשם שיחת טלפון מאדם שהציג את עצמו כאביו, והנאשם אמר לאותו אדם שאם לא יקנה לו את הרכב הוא יקנה אופנוע.

לאחר המפגש התקשר הנאשם לאחיו של המוכר והציע לשלם עבור הרכב בהעברה בנקאית. בהמשך לחץ הנאשם על אחיו של המוכר שיאפשר לו לקבל את הרכב ללא העברת בעלות וכנגד העברה בנקאית, אך הוא סירב.

ימים ספורים לאחר מכן סיכם אליאס עם אחיו של המוכר להיפגש בסניף הדואר לצורך השלמת העסקה. הנאשם נפגש עם המוכר בסניף הדואר והם העבירו את הבעלות ברכב על שם הנאשם. לאחר מכן הזמין הנאשם את המוכר אל ביתו לשתות קפה והבטיח לעשות לו העברה בנקאית של תמורת הרכב. המוכר הגיע לביתו של אליאס וזה מסר לו המחאה ללא כיסוי על סך 55,000 ₪.

בשל מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירת סיוע לקבלת דבר במרמה שיוחסה לו באישום השני.

ביום 23.1.20 קשרו אחדד ומחמוד עמירה קשר לקבל במרמה רכב מסוג פולקסוואגן גולף, מאת בעליו אשר הציע אותו למכירה. אחדד סיכם עם המוכר בשיחת טלפון כי תמורת הרכב תועבר בהעברה בנקאית.

בשעות הצהריים של יום 24.1.20 נפגש המוכר עם אחדד, מחמוד והנאשם, לאחר שדבר הפגישה סוכם עם הנאשם, אשר ביקש לסייע לשני האחרים במעשה המרמה. הנאשם בדק את הרכב וביקש מאחדד לבצע העברה בנקאית של תמורת המכר לחשבון הבנק של המוכר. אחדד שלח למחמוד צילום מסך מזויף, הנחזה להיות הוכחה להעברה בנקאית של 43,000 ₪ לחשבון הבנק של חמיו של המוכר. המוכר חשש להעביר את הבעלות על הרכב על סמך צילום המסך בלבד, אך הנאשם שכנע אותו לעשות כן. על סמך מצג השווא העביר המוכר את הבעלות ברכב על שם מחמוד עמירה.

משראה המוכר כי הכסף לא נכנס לחשבון הבנק שלו, ומשפניותיו למחמוד לא סייעו, הוא הגיש תלונה במשטרה ואף הגיש תביעה בבית משפט. בימים שלאחר מכן התקשר אחדד אל המוכר ואיים לפגוע בו.

ביום 27.1.20 נמכר הרכב למגרש מכוניות.

בשל מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירת סיוע לקבלת דבר במרמה שיוחסה לו באישום השלישי.

סמוך ליום 11.2.20 קשרו הנאשם ואחמד קשר לקבל במרמה רכב מסוג פולקסוואגן פאסאט מבעליו אשר פרסם אותו למכירה. הנאשם ואחמד נפגשו עם המוכר ביום 11.2.20 והנאשם ביקש מהמוכר לעשות סיבוב ברכב, ולאחר מכן ביקש לקנות אותו ולרשום אותו על שם מוהנד עוויסאת וטען כי חשבון הבנק שלו מעוקל ועל כן אינו יכול להירשם כבעל הרכב. הצדדים סיכמו על רכישת הרכב תמורת ₪ 36,000 והנאשם ואחמד הציגו למוכר צילום מסך מזויף הנחזה להיות העברה בנקאית לחשבון הבנק של אחיו של המוכר בסכום זה. בהסתמך על מצג השווא, העביר המוכר את הבעלות ברכב על שם מוהנד, והוא העביר את החזקה ברכב לנאשם ולאחמד.

זמן מה לאחר מכן, במועד לא ידוע, השיב הנאשם סכום כסף למשפחת המוכר.

בשל מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירות שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה שיוחסו לו באישום הרביעי.

סמוך ליום 12.2.20 גמלה בלבו של אחמד החלטה לקבל במרמה רכב מסוג טויוטה שבעליו פרסמה אותו למכירה, והוא ביקש מהנאשם לסייע לו בכך. במטרה לסייע לאחמד לממש את תכניתו, התקשר הנאשם אל בנה של בעלת הרכב וקבע להיפגש עמו בסניף הדואר בכרמיאל. ביום 13.2.20 נפגשו בעלת הרכב, בנה, אחמד, מוהנד והנאשם סמוך לסניף הדואר. השלושה הגיעו למקום מירושלים ברכב שבו נהג הנאשם. הנאשם ביקש לבחון את הרכב ונהג בו לנסיעה קצרה, בעוד שאחמד התמקח עם הבעלים על מחיר הרכב. אחמד הציג לבעלת הרכב צילום מסך מזויף הנחזה להיות הוכחה להעברה בנקאית של ₪ 64,000 לחשבון הבנק של בנה. בהסתמך על מצג השווא העבירה בעלת הרכב את הבעלות ברכב על שמו של מוהנד.

עם השלמת העסקה לקח אחמד את הרכב שקיבל במרמה ונסע עמו לירושלים ואילו הנאשם נהג ברכב שעמו הגיעו לכרמיאל בחזרה לירושלים, והכל כאשר לנאשם לא היה רישיון נהיגה בתוקף מיום 15.3.19.

למחרת המפגש, לבקשתו של אחמד, מכרו הנאשם ומוהנד את הרכב למגרש מכוניות תמורת ₪ 35,000.

בשל מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירות סיוע לקבלת דבר במרמה ונהיגה ללא רישיון נהיגה שיוחסו לו באישום החמישי.

2. הצדדים הציגו הסדר דיוני שלפיו כתב האישום תוקן, הנאשם הודה במיוחס לו והורשע. לא נערך הסדר לעניין העונש, ואולם הצדדים הסכימו שניתן יהיה להביא ראיות ביחס לגובה הסכום שהוחזר על ידי הנאשם לנפגע העבירה באישום הרביעי.

עוד הוסכם שהמאשימה לא תתנגד לקבלת תסקיר של שירות המבחן.

3. בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירי שירות מבחן, האחרון שבהם מיום 26.10.21.

מהתסקירים עולה כי הנאשם כבן 23 רווק, גר עם משפחתו ובעל תעודת חשמלאי, מקצוע שלמד תוך כדי ניהול ההליך הפלילי במסגרת לימודי תעודה שבהם שולב כחלק מתכנית ית"ד. הנאשם נשר מבית הספר בכיתה י"א בשל קשייו לעמוד בדרישות הלימודיות, ומתוך צורך לסייע בפרנסת המשפחה. הנאשם השתלב בתעסוקה מגיל 16 ועבד במשך כשלוש שנים בתחום המסעדות ובאולמות אירועים.

לפני כשנתיים וחצי היה הנאשם מעורב בתאונת דרכים בעת שנהג על אופנוע, נפצע פציעה מורכבת וכיום מוכר על ידי המוסד לביטוח לאומי כבעל נכות זמנית בשיעור של 100%. עד היום לא שב הנאשם לעבוד. הנאשם תיאר כי לאחר התאונה הוא נקלע למצב נפשי קשה והתחבר לאחד מקרובי משפחתו המנהל אורח חיים שולי, שהצליח להניעו לבצע מעשים פורצי גבול. לדבריו, מאז מעצרו בגין ביצוע העבירות הוא ניתק את קשריו השוליים.

לנאשם הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש, שבגין נידון לעונשי מאסר מותנים, קנסות והתחייבות להימנע מעבירות.

ביחס לעבירות שבהן הורשע בתיק הנוכחי, תחילה התקשה הנאשם לקבל אחריות מלאה למעשיו ולבחון באופן מלא את חומרתם ואת דפוסי הבעייתיים. הנאשם טען כי דודו ניצל את תמימותו וגרם לו לבצע את המעשים, ואילו הוא עצמו לא הבין ולא היה מודע בצורה מספקת לכך שמדובר במעשים חמורים ובלתי חוקיים. הנאשם תיאר כי בשלב שבו התחיל להבין את משמעות מעשיו המשיך לפעול באותה שיטה, מתוך מצוקה כלכלית קשה וצורך במציאת שייכות.

לבקשת ב"כ הנאשם, שירות המבחן שב ונפגש עם הנאשם, ובפגישה הנוספת קיבל הנאשם אחריות גדולה יותר על מעשיו, גילה הבנה לבעייתיות שבהם ולהשלכותיהם. הנאשם הביע תסכול וכאב ממצבו המשפטי וחשש מפני כניסתו למאסר, וציין כי מקפיד להתרחק כיום מגורמי סיכון וזוכה לתמיכה ממשפחתו, שמעודדת אותו להתנהלות תקינה ויצרנית.

במסגרת הליך המעצר שולב הנאשם בתכנית ית"ד- תכנית עירונית לצעירים בסיכון, שיתף פעולה עם העובד הסוציאלי שטיפל בו, ובמסגרת זו שולב בלימודי תעודה שבהם רכש תעודת מקצוע חשמלאי.

שירות המבחן התרשם כי לנאשם מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה, כי במהלך השנים הצליח לשמור על תפקוד תעסוקתי יציב, הוא מבטא צער וחרטה על מעשיו, תוך שמביע שאיפות וציפיות להתפתחות אישית ומקצועית. עוד התרשם שירות המבחן כי ההליך המשפטי והמחירים הנלווים לו נחווים אצל הנאשם כטלטלה. עם זאת צוין, כי הנאשם גדל בתנאי דלות ועוני ובשנים האחרונות אימץ דפוסי התנהגות הישרדותיים כדרך התמודדות עם קשייו הכלכליים והרגשיים ועל רקע דימויו העצמי הנמוך הוא נוטה להיגרר אחרי האחר. לאור האמורהמליץ שירות המבחן לגזור על הנאשם מאסר קצר בפועל שירוצה בדרך של עבודות שירות. שירות המבחן ציין כי בעניינו של הנאשם נדרש לתת דגש בענישה להיבטים הרתעתיים ומציבי גבול, לאור חומרת העבירות והעמדות הבעייתיות שביטא הנאשם לפני שירות המבחן. עם זאת ציין שירות המבחן הערכתו, כי הטלת עונש של מאסר בפועל תפגע באופן משמעותי בנאשם ותוביל להידרדרות במצבו.

4. המתלוננים באישום הראשון הגישו הצהרות נפגעי עבירה שבה תיארו את מעשה העבירה וצירפו תצלום של ההמחאה חסרת הכיסוי שקיבלו, ומסמכים נוספים הנוגעים למעשה העבירה ולתלונה.

5. המתלונן באישום השני הגיש אף הוא הצהרת נפגע וטען במסגרתה כי בעקבות האירוע נגרמו לו ולבני משפחתו נזקים כספיים ונפשיים. לדבריו, הרכב נקנה באמצעות הלוואה שנלקחה מהבנק ושהוא ממשיך לפרוע אותה עד היום. לאחר שהרכב נלקח ממנו במרמה, הוא נותר ללא רכב וללא אמצעים לקנות רכב אחר והתקשה להתנהל בחיי היום יום, להגיע לעבודה ולהסיע את סבתו לטיפולים רפואיים שהיא נזקקה להם. עוד תיאר המתלונן כי בשנה האחרונה פוטר מעבודתו בשל משבר הקורונה והתקשה לעמוד בתשלומי ההלוואה.

6. המתלונן באישום השלישי הגיש אף הוא הצהרת נפגע ובה תיאר כי לצד ההפסד הכספי בסך 43,000 ₪, תמורת הרכב שלא שולמה לו, נגרמו לו הוצאות נוספות בסך 5,000 ₪ לצורך הגשת תביעה בבית משפט. המתלונן תיאר כי נאלץ ללוות כסף מקרובים ובני משפחה, והוא ומשפחתו (ובה גם תינוק) נאלצו להשתמש בתחבורה ציבורית במזג אוויר קר מאד, בהעדר אפשרות כלכלית לקנות רכב חדש במקום זה שנלקח מהם במרמה. המתלונן תיאר עוד שהעבירה יצרה לחץ ומשבר בזוגיות, מנעה ממנו את האפשרות לחסוך כסף כפי שנהג לעשות קודם לכן והוא אף הפסיד ימי עבודה בשווי של 11,000 ₪, בשל הסידורים שלהם נדרש לאחר הגשת התלונה. לבד מתמורת המכירה שלא קיבל, המתלונן אמד את סך נזקיו בכ-40,000 ₪.

7. בהצהרת נפגעת העבירה של המתלוננת באישום החמישי היא תיארה את מעשה העבירה ואת הקושי שבו נתקלה להגיש תלונה במשטרה.

8. המאשימה ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם אחד בגין כלל המעשים שבין שנה וחצי לשלוש שנות מאסר, וביקשה לגזור על הנאשם עונש המצוי בחלקו התחתון של המתחם אך לא בתחתיתו. המאשימה ביקשה לגזור על הנאשם עשרים חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננים. המאשימה הדגישה בטיעוניה את הערכים המוגנים שנפגעו באמצעות ביצוע העבירות, את התכנון שנדרש מצד הנאשם והאחרים טרם ביצוע העבירות, את עברו הפלילי של הנאשם ואת היחס בין חלקו של הנאשם לחלקו של אחמד עמירה, שדינו נגזר לשלושים ושניים חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, קנס ופיצוי לנפגעי העבירות. המאשימה הסכימה כי יש לשקול לקולא את הודאתו של הנאשם והחיסכון בשמיעת הראיות שנלווה לה ואת העובדה כי הנאשם החזיר חלק מן הכספים למתלוננים.

9. ההגנה הגישה כראיות לעונש סרטון שבו מצולמת תאונת הדרכים שבה היה מעורב הנאשם, מסמכים רפואיים הנוגעים לנאשם ופרוטוקולים של מליאת הכנסת בדיוניה ביחס לתיקון 133 לחוק העונשין- נשיאת מאסר בעבודות שירות. עוד הגישה ההגנה מזכר מתיק החקירה, שנערך על ידי שוטר ששוחח עם המתלונן באישום הרביעי, אשר אמר לו כי הוא קיבל בחזרה כספי העסקה.

10. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע מתחם עונש הולם שמתחיל בארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות, וביקש להימנע מלגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל, אלא לגזור עליו עונש מאסר בעבודות שירות. ב"כ הנאשם התייחס באריכות רבה לעובדות כתב האישום המתוקן ולהשוואתן לעובדות כתב האישום המקורי, הדגיש את השתלבותו של הנאשם בהליכי טיפול בסיוע שירות המבחן, וכן את נסיבות חייו של הנאשם, העובדה שגדל בתנאי מצוקה כלכלית ונאלץ לנשור מבית הספר בגיל 17 כדי לעבוד ואת תאונת הדרכים שעבר ואשר זעזעה, על פי הנטען, את עולמו. נטען כי המבצעים העיקריים, שהם אנשים מבוגרים מהנאשם, ניצלו את מצוקתו של הנאשם ודרדו אותו לבצע את העבירות.

ב"כ הנאשם ביקש להימנע מפסיקת פיצוי שכן הנאשם הוא מסייע בלבד, ולגבי האישום שבו הנאשם הוא העבריין העיקרי נטען כי הכסף הוחזר במלואו למתלונן. ב"כ הנאשם הדגיש לבסוף את המעצר הארוך שבו שהה הנאשם ואת התקופה הארוכה שבה בתנאים מגבילים שכללו מעצר בית, את הודאתו של הנאשם שהיה בה כדי להפליל גם את האחרים ואת החיסכון הרב בזמן השיפוטי שהביאה עמה ההודאה.

11. הנאשם בדברו האחרון התנצל על מעשיו וביקש להימנע מלגזור עליו מאסר בפועל. הנאשם תיאר כי נותרו לו עוד שלושה מבחנים על מנת לקבל את תעודת ההסמכה כחשמלאי וביקש לאפשר לו לבנות את עתידו.

12. לאחר שמיעת הטיעונים לעונש התבקשו הצדדים להשלים טיעון ביחס לעונש מאסר מותנה שתלוי ועומד נגד הנאשם בגין עבירת נהיגה ללא רישיון, הם השלימו טיעוניהם בעניין זה בכתב. המאשימה ביקשה להפעיל את עונש המאסר המותנה במצטבר לעונש שייגזר על הנאשם, ואילו ב"כ הנאשם טען כי המאסר המותנה אינו חל במקרה דנן, ומכל מקום ביקש להימנע מהפעלתו מטעמים שבצדק.

מתחם העונש ההולם

13. שני הצדדים התייחסו אל כלל העבירות שביצע הנאשם כאל אירוע אחד לצורך קביעת מתחם העונש ההולם.

14. ב"כ הנאשם הפליג בתיאור התיקונים שנערכו בעובדות כתב האישום לצורך הסדר הטיעון, ובהשוואת העובדות שבכתב האישום המתוקן לאלה שבכתב האישום המקורי, אך ספק אם תיאור הדברים הארוך היה דרוש, שכן גזר הדין ניתן על פי עובדות כתב האישום המתוקן ואין כל מקום להתייחסות לעובדות שקדמו לו.

15. עבירות המרמה, סיוע למרמה ושימוש במסמך מזויף שביצע הנאשם נועדו להגן על זכות הקניין, על חופש הרצון וחופש הפעולה של אדם וזכותו לקבל החלטות בענייניו על בסיס מידע אמיתי.

16. העבירות שביצע הנאשם בוצעו לאחר תכנון מוקדם והיערכות, כחלק ממסכת מרמה מתמשכת שבה היו מעורבים גם אחרים, והיא כללה גם הצגת מצגי שווא מתוחכמים שבוצעו באמצעות צילומי מסך טלפון מזויפים בדבר ביצוע העברות בנקאיות, זיופים שביצועם אמנם אינו מיוחס לנאשם עצמו, אך מלמדים על מידת התחכום של תכנית המרמה הכוללת.

אשר לחלקו של הנאשם ביחס לחלקם של האחרים- גזירת הדין נעשית על פי עובדות כתב האישום המתוקן, שבו הורשע הנאשם בסיוע למרמה ביחס לארבעה מתוך חמשת האישומים, ובביצוע עיקרי ביחס לאישום הנוסף. עם זאת מצאתי להעיר, כי ישנו טעם לפגם בכך שהמדינה מדברת בשני קולות, ובכתב האישום שהוגש בעניינו של אחד (י-ם) 52571-03-20 **מדינת ישראל נ' עמירה**, היא התייחסה אל הנאשם כאל מבצע עיקרי (ראו גזר דינו של עמירה מיום 22.3.21). כתב האישום שהוגש בעניינו של אליאס, שמשפטו טרם הסתיים, לא הוגש לעיוני ולא ידוע לי כיצד התייחסה המדינה אל הנאשם במסגרתו.

17. מתוך עובדות כתב האישום בעניינו של הנאשם עולה, כי חלקו המעשי באישומים שבהם הורשע כמסייע הוא משמעותי ביותר, והסיוע שהושיט אינו זניח:

הוא זה שנפגש עם מוכרי הרכב באישום הראשון וניהל שיח ער שתרם לביסוס מצג השווא שהוצג לפניהם, הוא זה

שקיבל על עצמו את רישום הבעלות ברכב, הוא זה שהבריא את הרכב ממקום המפגש עם אליאס והוא זה שמכר את הרכב למגרש מכוניות באישום זה;

הנאשם הוא שנפגש עם מוכר הרכב באישום השני והוא שניהל עמו שיח ער שנועד לבסס את מצג השווא, גם הוא השתתף בשיחות הטלפון עם מוכר הרכב, הוא שהגיע לפגישה שבה הועברה הבעלות על הרכב והוא האדם שרישום הבעלות ברכב הועבר על שמו באישום זה;

הנאשם נכח במפגש עם מוכר הרכב באישום השלישי ונטל בו חלק פעיל בבדיקת הרכב, והוא אף השתתף באופן פעיל בשכנוע המתלונן להעביר בעלות ברכב באישום זה;

הנאשם הוא שיצר קשר עם המתלוננים באישום החמישי והסיע את המבצעים העיקריים נסיעה בינעירונית ארוכה אל מקום ביצוע העבירה. הנאשם אף נטל חלק פעיל בשיח עם המתלוננים, ביקש לבחון את הרכב וערך עליו נסיעת מבחן באישום זה.

השוואת פעולות הסיוע שבהן נקט הנאשם באישומים 1-3 ו-5 לפעולות שביצע כמבצע עיקרי באישום הרביעי מלמדת, כי דרגת הסיוע שהושיט הנאשם הייתה גבוהה ביותר, וקירבה אותו קירבה של ממש לדרגה של מבצע עיקרי.

בהקשר זה אוסיף כי הטענות שהמבצעים העיקריים הם שדרדו את הנאשם לבצע את העבירות אינן מקבלות ביטוי בכתב האישום או בראיות אחרות שהוצגו, וכן יש לזכור כי הנאשם חבר לשני אנשים שונים ונפרדים וסייע להם לבצע את העבירות.

18. עם זאת שקלתי את טענת הנאשם, שלא הובאו ראיות לסתור אותה, כי לנאשם לא צמחה תועלת ממשית מביצוע עבירות הסיוע שבביצוען הורשע באישומים 1-3 ו-5.

19. מתוך הצהרות נפגעי העבירות עולה, כי הנזקים שנגרמו להם בשל העבירות לא התמצו בנזקים כלכליים ישירים של אובדן רכביהם מבלי קבלת התמורה שהובטחה להם, אלא בנזקים נוספים ובהם אובדן ימי עבודה, יצירת תחושות לחץ, מצוקה וחוסר נוחות בהעדר יכולת לרכוש כלי רכב תחת אלה שנלקחו מהם במרמה, מתחים בתוך חלק מהמשפחות והוצאות הליכים משפטיים שבהם נקטו.

20. שקלתי את העובדה כי בהתאם לראיה שהוצגה על ידי ההגנה, שהמאשימה לא ביקשה לסתור אותה, המתלונן באישום הרביעי קיבל בחזרה את כספו.

21. עבירת הנהיגה ללא רישיון, שבביצועה הורשע הנאשם באישום החמישי, נועדה להגן על החיים, על שלמות הגוף ועל האפשרות לנוע בדרכים בבטחה. דרישת קיומו של רישיון לצורך נהיגה ברכב נועדה להבטיח כי רק מי שנמצא מתאים וכשיר לכך יעשה שימוש ברכב, פעולה שהיא מסוכנת מטבעה.

22. הנאשם נהג ברכב ללא רישיון בשתי נסיעות ארוכות מאד מירושלים עד כרמיאל ובחזרה, בכבישים בינעירוניים, שבהם התנועה מהירה יותר ועומס המכוניות גדול. הסכנה שנשקפה ממעשיו בשל כך לחיי הסובבים אותו ולשלמות גופם הייתה גדולה מאד. לא זו אף זו, במהלך המפגש עם מוכרי הרכב באישום החמישי, הנאשם אף ערך נסיעת מבחן על רכב שאינו שלו, ובכך העמיד בסכנה גם את הרכב עצמו, לצד הסיכון שיצר למשתמשי הדרך שלצדו.

23. לצד אלה נתתי דעתי לעובדה כי העבירה שבה הורשע הנאשם נקבעה כעבירת קנס, וכי הנאשם היה בעל רישיון נהיגה בעבר, ויש להניח כי רכש הכשרה מתאימה, אף אם במועד ביצוע העבירה לא היה כשיר לנהיגה.

24. על אחדד עמירה, המבצע העיקרי באישומים 3 ו-5 אשר הורשע בשורה ארוכה של עבירות זיוף ומרמה, בכתב אישום שכלל שבעה אישומים, נגזרו, כאמור, שלושים ושניים חודשי מאסר ועונשים נלווים. ערעור שהוגש על גזר הדין נדחה (עפ"ג (י-ם) 10331-05-21 **עמירה נ' מדינת ישראל** (10.11.21)). מובן כי חלקיהם של הנאשם ושל אחדד שונים, ואולם לא ניתן לומר כי גזר דינו של אחדד כלל אינו רלבנטי, והוא יישקל, בהשוואה לחלקו של הנאשם במעשים ובשים לב לטיב והיקף העבירות שבהן הורשע הנאשם.

25. לנוכח האמור לעיל, מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם הוא בין שנים-עשר לעשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי.

ריבוי העבירות, תחכומן של תכניות המרמה שרקמו המבצעים העיקריים, נכונותו של הנאשם להושיט סיוע לעברייני מרמה שונים ולבצע עבירת מרמה בעצמו, מידת הסיוע שהגיש למבצעים העיקריים והיקף העבירות שביצע, אינם מאפשר לקבוע מתחם עונש הולם שמתחיל במאסר בעבודות שירות.

העבירות שביצע הנאשם הן עבירות שפגיעתן כלכלית בעיקרה. אף אם התועלת שצמחה לנאשם מתוך ביצוען אינה כמידת הנזק שנגרם לנפגעי העבירה, יש חשיבות להטלת ענישה שיהיו בה גם היבטים כלכליים, מעבר לעונש הקנס הקבוע לצד עבירת התעבורה, וזאת על מנת להבהיר כי ביצוע העבירות אינו כדאי גם בהיבט זה. בשל כך, וכן בשל העובדה שלבד מהפסד שווי הרכב נגרמו לנפגעי העבירה נזקים נוספים, יש מקום לגזור על הנאשם גם פיצוי לזכות כלל נפגעי העבירות, גם אלה שנפסק לזכותם פיצוי בגזר דינו של המבצע העיקרי - אחדד, וגם המתלונן באישום 4 שהכסף הוחזר לו.

העונש המתאים לנאשם

26. שקלתי לזכות הנאשם את הודאתו בביצוע העבירות שהיה בה כדי לחסוך זמן שיפוטי רב, בשים לב להיקפה המשמעותי של רשימת עדי התביעה.

27. מצבו הבריאותי של הנאשם זכה למשקל מדוד;

הגם שהוגשו כמאה עמודים של מסמכים רפואיים, קריאה מדוקדקת שלהם מלמדת כי חלקם חוזרים על עצמם, חלק גדול מהם כולל גרפים ותוצאות בדיקות שבית המשפט אינו יודע לפענחן, מרשמים לתרופות ולתוספי תזונה ואף קבלות

ששילם הנאשם או דרישות תשלום שהופנו אליו. ההתרשמות היא כי חבילת ניירת שהייתה ברשות הנאשם הוגשה לבית המשפט כפי שהיא, מבלי שאיש טרח לבדוק אותה ולסנן מתוכה את המסמכים שאינם רלבנטיים.

בסופו של יום ניתן ללמוד מתוך המסמכים, כי בעקבות תאונת הדרכים שעבר, נגרמו לנאשם שבר בגולגולת ובאחת הצלעות ומספר חתכים שנתפרו. הנאשם אושפז בבית חולים למשך שלושה ימים ושוחרר עם המלצה לחמישה ימי מנוחה, שהוארכו שוב ושוב על ידי רופא המשפחה לתקופה שארכה מעל לשנה, אך לא צוינה במסמכי ימי המחלה הסיבה להארכתם.

לאחר התאונה הנאשם סבל מעייפות, סחרחורות, כאבי ראש וגב, אבדן שמיעה חלקי וקשיי שינה, שלא נמצאה להם סיבה נירולוגית או פתולוגית אחרת, והוא הופנה לקבלת טיפול פסיכיאטרי.

לא הוגשו מסמכים מהמוסד לביטוח לאומי התומכים בטענת הנאשם בדבר שיעור אחוזי הנכות שנקבעו לו.

מכל מקום, מצבו הרפואי של הנאשם אפשר לו, ללא ספק, לצאת מהבית ולהתנייד בעצמו ממקום למקום, לנהוג ברכב בנסיעות ארוכות ולבצע את העבירות.

28. לנאשם, שהוא כבן 23, שלוש הרשעות פליליות בעבירות החזקת סכין, שבוצעה במקביל לביצוע העבירות בתיק דנן, גניבה והפרעה לשוטרי.

לנאשם גם 14 רישומי תעבורה קודמים, לרבות בעבירות נהיגה ללא רישיון ונהיגה בזמן פסילה, והוא אף ריצה בגין אחת ההרשעות עונש מאסר בן חודש ימים. את העבירות נושא התיק הנוכחי החל הנאשם לבצע זמן קצר בלבד לאחר שחרורו ממאסר זה.

עובדות אלה מלמדות כי ההליכים הפליליים שנוהלו נגד הנאשם והעונשים שהוטלו עליו לא הרתיעו אותו מלשוב ולבצע עבירות, שהלכו והסלימו בחומרתן, והן מחייבות מתן משקל של ממש לשיקולי הרתעה אישית והגנה על הציבור.

29. הנאשם אמנם השתתף בתכנית ית"ד מטעם העירייה ושירות המבחן, שעיקרה סיוע לנאשם לרכוש הכשרה מקצועית. על כך יש לברך ואולם אין בכך כדי להוות שיקום במובן שמצדיק חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם. כפי שעולה מתוך תסקיר שירות המבחן, עד לפני חודשים לא רבים הנאשם התקשה לבחון את דפוסיו הבעייתיים, הוא מזער מחלקו במעשים והטיל את האשמה על אחרים. אמנם, בתסקיר שהוגש בחודש אוקטובר 2021 חל שינוי מסוים של הנאשם בהתייחסותו לעבירות ולבעייתיות שבמעשיו, ומתוך הדברים שנכתבו בתסקיר עולה כי סיבה עיקרית שהובילה לשינוי בהתבטאויותיו של הנאשם ביחס לעבירות שביצע הוא החשש מפני כניסתו למאסר. הנאשם לא נטל חלק בשום טיפול ייעודי לשינוי דפוסים עברייניים או התנהלות מרמית, שירות המבחן לא הציע כי ישתתף בתכנית כזאת, ועברו הפלילי של הנאשם מגביר את החשש להישנות מעשי עבירה.

בהקשר זה יש לומר כי גם שירות המבחן סבור שבעת הזאת יש לתת את הדגש בענישתו של הנאשם על היבטים הרתעתיים, ולדחות את מימוש רצונו של הנאשם בהתפתחות אישית ותעסוקתית עד לאחר ריצוי העונש.

30. שקלתי לקולא את העובדה כי הנאשם שהה במשך זמן ממושך בתנאים מגבילים, שכללו תחילה מעצר בית מלא,

לאחר כארבעה חודשים הוקלו התנאים והתאפשר לו לצאת להתאווורות למשך שלוש שעות בכל יום ולטיפולם רפואיים, ולפני כחצי שנה התאפשר לו לצאת ממעצר הבית למשך כשמונה שעות בימים א-ה לצורך השתתפות בהכשרה מקצועית. אין ספק שלתנאים המגבילים יש, בראייתו של הנאשם, גם היבטים עונשים, ואלה ילקחו בחשבון.

31. מכלול הנסיבות שאין קשורות לביצוע העבירה, מצדיק לגזור על הנאשם עונש המצוי בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם, אך לא בתחתית המתחם.

32. הצדדים נחלקו בשאלת הפעלתו של עונש מאסר מותנה שנגזר על הנאשם עונש מאסר מותנה שנגזר על הנאשם בתיק פ"ל 6033-12-18 של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים ביום 17.7.19.

באותו גזר דין נקבע, בין היתר:

"אני מצווה על מאסר של הנאשם למשך 3 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים אם יעבור על הוראות סעיף 67 ו/או 10(א) לפקודת התעבורה תשכ"א-1961 שעניינם נהיגה בפסילת רישיון או נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף."

ב"כ הנאשם טוען כי בית משפט לתעבורה לא היה מוסמך להטיל עונש מאסר מותנה בגין נהיגה ללא רישיון לתקופה העולה על חצי שנה ונופלת משנתיים, מאחר ועבירה זו נקבעה כעבירת קנס. דא עקא, שעונש המאסר המותנה לא הוטל בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון, אלא בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה, עבירה שבגינה היה מוסמך בית המשפט לתעבורה לגזור גם עונש מאסר מותנה.

אין בכך דבר ש"העבירה הנוספת" שהרשעה בה מפעילה את העונש המותנה היא עבירה שנקבעה כעבירת קנס, שכן סעיפים 52 ו-55 לחוק העונשין התשל"ז-1977 אינם קובעים מגבלה על זהותה או טיבה של העבירה הנוספת, שהרשעה בה מפעילה את העונש המותנה, ובית המשפט רשאי לקבוע כ"עבירה נוספת" גם עבירה שהעונש המרבי עליה קצר או קל מעונש המאסר המותנה שהוטל.

לא מצאתי אף לקבל את הטענה, כי העובדה שגיליון הרישום התעבורתי לא הועמד לעיון ההגנה טרם עריכת הסדר הטיעון מקימה הגנה מן הצדק המצדיקה הימנעות מהפעלת העונש המותנה. עונש המאסר המותנה נגזר על הנאשם בנוכחותו והוא היה מודע לו.

33. על יסוד דברים אלה, ניתן היה לכאורה להפעיל את המאסר המותנה, אלא שלאחר שהתבקשה תגובת הצדדים בעניין, פנתה עורכת הדין שייצגה את הנאשם בתיק התעבורה לבית משפט לתעבורה וביקשה לתקן את גזר הדין, כך שעבירת נהיגה ללא רישיון שהיא עבירת קנס תוחרג מרשימת העבירות המפעילות את התנאי. בהסכמת המאשימה גזר הדין תוקן בהתאם להסכמה, ומשתוקן לא ניתן עוד להפעיל את העונש המותנה.

34. לנוכח האמור לעיל אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. ארבעה-עשר חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 30.3.20 עד ליום 21.5.20.
- הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר: דואר אלקטרוני MaasarN@ips.gov.il, טלפון: 074-7831077 או 074-7831078.
- ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב לריצוי עונשו ביום 13.2.22 עד השעה 9:00 במתקן המעצר בכלא ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.
- עד לאותו מועד יוסיף הנאשם לשהות בתנאים המגבילים שבהם הוא שוהה כעת.
- ב. שמונה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, שלא יעבור עבירה לפי סעיפים 415,418,420 לחוק העונשין התשל"ז-1977 או נגזרת של איזו מהעבירות.
- ג. פיצוי לכל אחד מנפגעי העבירות, הישגם איוב, איאד תמימי, מועתז ברקאת, עבדאללה בדראן ושמחה פולוביאן, בסך 2,000 ₪ לכל אחד.
- בסך הכל ישלם הנאשם פיצויים בסך 10,000 ₪, שישולמו בחמישה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, הראשון עד ליום 2.1.22 והבאים עד ל-1 בכל חודש עוקב. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד מלוא יתרת הפיצוי לפירעון מיידי.
- ד. קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בחמישה תשלומים חודשיים שווים ורצופים הראשון עד ליום 1.6.22 והבאים עד ל-1 בכל חודש עוקב. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד מלוא יתרת הקנס לפירעון מיידי.

35. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן.

36. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים לפי החוק.

ניתן היום, י"ז טבת תשפ"ב, 21 דצמבר 2021, בנוכחות הצדדים.